

2017

Извештај о пословању

Београд, април 2018.

УВОД

Машинопројект Копринг а.д. је компанија која своју примарну делатност фокусира на услуге пројектовања, консалтинга и инжењеринга, са нагласком на пројектима високоградње. Основана је 1950 године са седиштем у Београду. Године 1989 отворена је канцеларија у Москви, која је, у међувремену, прерасла у предузеће у иностранству. Дана 30.09.2015 г. регистровано је ново предузеће у Москви по називом „ООО Машинопројект“, на коју су током 2016 г. пребачени послови са претходне фирме Претходна фирма „Претприатие Машинопројект Копринг“ Москва ликвидирана је са датумом 28.12.2017 г.

Од краја 1990 године Машинопројект Копринг је организован као акционарско друштво, а од 06.06.2002 године акције Друштва су уврштене на тржиште Београдске берзе, од када Машинопројект Копринг а.д. послује као јавно акционарско друштво.

Током 2017 године Машинопројект Копринг а.д. је пословао са високим степеном стабилности, остварио позитивне резултате пословања и испунио све обавезе према запосленима, акционарима и Друштву у целини.

Напори и средства која је Машинопројект Копринг уложио у погледу постизања високих међународних стандарда пословања, те набавке и коришћења најсавременијих ИТ алата и опреме показали су се као високо профитабилна и неопходна инвестиција за Друштво.

Машинопројект Копринг је и у 2017 г. као друштвено одговорно друштво, активно учествовао у донаторским акцијама, и то пре свега у области школства и образовања. Крајем 2017 г. Машинопројект је закључио уговор са УНИЦЕФ-ом о давању трајне финансијске подршке њиховим акцијама у Републици Србији.

Активна и селективна кадровска политика, прилагођена потребама посла, показала је да се и у најтежим економским условима може максимално искористити постојећи кадровски потенцијал, с једне стране, и истовремено на време прилагођавати запосленост потребама посла, с друге стране. Машинопројект Копринг а.д. је, захваљујући позитивном пословању, одржао стандард својих запослених на нивоу који значајно превазилази просеке своје групације.

Органи управљања Машинопројект Копринг-а су редовно извештавали на својим седницама, путем свог сајта и сајта Београдске берзе своје акционаре о свим значајним и битним догађајима из живота и рада Компаније.

Машинопројект Копринг а.д. у релативно непредвидивом пословном окружењу, тражи прихватљива решења за развој своје функције динамичног планирања, која би омогућила да се на време отклањају недостаци у раду, стандардизују трошкови пословања, ангажују оптимални људски ресурси и имплементира награђивање према резултатима рада, које би било у функцији успешног пословања Друштва.

ОСВРТ НА ПОЛИТИКУ ПОСЛОВАЊА У 2017 Г.

Основни пословни циљеви Машинопројект Копринг а.д. били су усмерени ка:

- остваривању добити, као основног разлога постојања јавног акционарског друштва;
- обезбеђење ликвидности Друштва,
- побољшању услова за рад;
- стандардизацији и смањењу трошкова пословања;
- континуираном стручном усавршавању радника;
- обезбеђењу стандарда запослених;
- неговању атмосфере тимског рада;
- усвајању и примени стандарда квалитета пословања и Кодекса пословања јавних акционарских друштава;
- системској контроли пословања на свим нивоима;
- оптимизацији финансијског пословања;
- повећању гарантног потенцијала Компаније;
- повећању продуктивности и квалитета услуга Компаније;
- интензивирању маркетиншких активности;

Машинопројект Копринг а.д. је и у 2017 г. наставио са побољшањем услова и ефикасности рада и то, пре свега, модернизацијом радног простора и значајним унапређењем ИТ хардвера и софтвера у Компанији.

ИЗВЕШТАЈ О КОРПОРАТИВНОМ УПРАВЉАЊУ

Машинопројект Копинг а.д. је прихватио национални Кодекс о корпоративном управљању акционарским друштвима одмах по његовом објављивању. Овај Кодекс представља скуп правила и принципа изражених кроз препоруке и одредбе којима се акционарским друштвима ближе указује на пожељну праксу у области корпоративног управљања.

Од усвајања Кодекса наша Компанија континуирано прати законске одредбе, препоруке и предлоге струке у погледу усвајања и унапређивања система квалитета, примене међународних рачуноводствених стандарда, анализе тржишта и остваривања права акционара.

1. Права акционара

Права акционара Машинопројект Копринг а.д. загарантована су Законом и општим актима Друштва. Акционари своја права остварују на седницама Скупштине. Право на учешће у раду Скупштине имају сви акционари сагласно Статуту и Пословнику о раду Скупштине акционара.. Друштво правовремено, путем поште и преко службеног сајта Компаније и сајта Београдске берзе и АПР-а, обавештава акционаре о времену и месту одржавања седнице Скупштине акционара, њеном дневном реду, као и и донесеним одлукама после седнице.

Скупштина акционара Машинопројект Копринг а.д. се определила да по основу финансијских резултата пословања за 2016 г. исплати дивиденду акционарима у 2017 г. у бруто износу од 218,82 дин. по акцији.

2. Функционисање и рад органа управљања у Машинопројект Копринг а.д.

Управљање у Компанији заснива се на Уговору о организовању и Статуту Друштва.

Током 2017 год. одржана је 1 седница Скупштине акционара са укупно 13 тачака дневног реда и 10 седница Одбора директора са 37 тачака дневног реда и 14 донетих одлука. Скупштина акционара је детаљно разматрала и усвајала резултате пословања Друштва за претходни период, доносила одлуке о избору независног ревизора, одлуку о променама на капиталу Друштва и остале одлуке из своје надлежности.

Одбор директора је разматрао текућу пословну проблематику Компаније, доносио одлуке и заузимао ставове у вези припрема скупштине акционара, набавке и отуђења основних средстава, спровођења процедуре откупа сопствених акција, и др.

КОМЕРЦИЈАЛНО ПОСЛОВАЊЕ

Током 2017 године Комерцијални сектор је извршавао своје редовне активности на тржиштима која су била предмет пословања и претходне године и то РС, РЦГ и РФ.

Обзиром да је на тржишту Републике Србије, а пре свега у Београду дошло до пораста обима инвестиција, наше активности смо у највећем обиму усмерили управо на домаће тржиште. Посебно што ни у 2017 години није дошло до побољшања услова у РФ, са тенденцијом даљег опадања.

У 2017 години одржано је присуство фирме у РЦГ кроз постојеће и ново уговорене послове.

Током 2017 године унутар Комерцијалног сектора није дошло до нових кадровских промена, а укупан обим пословања који се односио на област нуђења, уговарања и управљања реализацијом уговора је реализован са постојећим кадровским потенцијалом.

ИНО ТРЖИШТЕ

Када је 2017 година у питању Машинопројект је на иностраном тржишту реализовао неколико уговора.

На територији Руске Федерације током протекле године настављено је пружање пројектантских услуга током изградње објекта у Јарославу. Нових активности на територији РФ није било. Разлоге у томе треба тражити у смањном броју захтева за понудама (услед санкција), али и у неповољним условима пословања који се огледају у смањењу цене израде пројектне документације, уз релативно нестабилну вредност локалне валуте.

На територији Републике Црне Горе, Машинопројект је у току 2017 године, наставио учешће у реализацији пројектантских активности везаних за изградњу хотелско апартаментског комплекса на Луштици.

Захваљујући успешном ангажовању на наведеном пројекту и након пуно комерцијалног ангажовања успели смо да се укључимо у пројекат Портонови у Кумбору, тако што је у 2017 години потписан и реализован већи део једног уговора, а створени су услове за потписивање нова два, чија се реализација очекује у 2018 години.

ТРЖИШТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

У 2017 години Машинопројект је наставио успешну сарадњу са групацијом инвеститора везаним за реализацију пројеката: SKYLINE, Air port city, Central Garden, Voždove карпе и Blok 65.

Затим је у току 2017 године уговорена израда пројекта за нови објект у оквиру Београда на води (Плот 18), овог пута са Страбагом по систему *design&build*. По истом систему, а са другим извођачима, завршен је и пројекат Палилулске пијаце и прве фазе Земунских капија.

Неки од занимљивијих пројеката уговорених у 2017 години су и гондола у Београду, подземна гаража у улици Кнеза Милоша, Шопинг центар „Звездара“, површине од око 130.000 м², итд.

Поред започетих пројеката, завршени су пројекти за изградњу тржног центра и хотела у Рајићевој улици, отворен је тржни центар БИГ у Вишњичкој улици, итд.

Када је сарадња са страним компанијама у питању, потребно је нагласити да је Машинопројект током 2017 године остварио сарадњу са француском компанијом VINCI airports пружајући им техничку помоћ током њиховог наступа на тендеру за концесију београдског аеродрома. Захваљујући тој сарадњи Машинопројект је наставио активности и у овој години обзиром да је француски партнер изабран за будућег концесионара аеродрома Никола Тесла.

Обзиром на значајно повећано учешће у пројектима који нису предмет финансирања из буџета Републике Србије или града Београда, Машинопројект је у претходној 2017 години учествовао на нешто мањем броју јавних набавки, али је по обиму уговарања остварио исти резултат у овом сегменту као и претходних година.

Када је учешће у јавним набавкама у питању, у претходној години је исказана тенденција нешто смањеног нивоа инвестирања у односу на претходну годину. Поред тендера који редовно расписују Министарство правде, Аеродром Београд, Агенција за контролу лета, ЕМС и ЕДБ, појављују се и нови инвеститори као што су ЈУП, Министарство здравља и поново Агенција за инвестиције.

Од нумеричких показатеља у протеклој пословној години Машинопројект је учествовао у 78 тендерских процедура када су у питању јавне набавке, а што је за 9,3% мањи број тендера од претходне 2016 године. Од наведеног броја јавних набавки

Машинопројекту су додељена 30 уговора, што представља 38,5% успешности што је практично исти проценат успешности као и претходне године.

Што се нуђења и уговарања тиче, са домаћим инвеститорима ниво пословања је значајно повећан, па је тако израђено 162 понуде или 20% више од претходне 2016 године тј највише у последњих пет година. Од наведеног броја понуда укупно је уговорено 50 што је за 56% више од претходне 2016 године. Због значајно повећаног броја уговора на домаћем тржишту, на тржишту РЦГ уговорен је само један уговор. Потребно је нагласити да је за потребе изградње туристичког комплекса Портонови у Кумбору-РЦГ, Машинопројект доставио 8 понуда од којих је једна уговорена у 2017, две ће бити у 2018 години, а остале понуде се и даље разматрају.

Када је у питању део пословања који се односи на Инжењеринг/стручни надзор у протеклој години је израђено укупно 28 понуда од чега је уговорено 12 и то 7 са приватним инвеститорима и 5 уговора је засновано након спроведених јавних набавки.

Приказ броја понуда и уговора у претходном периоду

		Јавне набавке	Домаћи инвеститори	Ино тржиште	УКУПНО
Понуде	2017	78	162	12	252
	2016	83	134	20	237
	2015	101	153	19	273
	2014	98	115	30	263
	2013	168	126	18	312
Уговори	2017	30	50	1	81
	2016	32	32	7	71
	2015	31	49	4	89
	2014	31	29	7	67
	2013	30	34	11	75

Имајући у виду наведено, можемо закључити да је у 2018 години потребно обратити пажњу на следеће:

Обзиром на измену Закона о изградњи у РЦГ, неопходно је да се у што краћем временском периоду формира правно лице у РЦГ од стране Машинопројекта, како би се задржале лиценце и тиме обезбедило наше даље присуство на овом тржишту.

Посебно узимајући у обзир да смо у претходном периоду успели да заузмемо добру позицију на два престижна пројекта. Тиме би се додатно наметнули као поуздан партнер у изради пројектне документације и у РЦГ.

У 2018 години је потребно одржати позицију на домаћем тржишту, задржати постојеће и, колико је то могуће, успоставити контакте са новим Инвеститорима.

У домену јавних набавки, потребно је одржати успостављен континуитет и вршити квалитетан избор тендера на којима ћемо учествовати.

ТЕХНИЧКО ТЕХНОЛОШКИ АСПЕКТ ПОСЛОВАЊА 2017

ЛИЦЕНЦЕ И СЕРТИФИКАТИ ФИРМЕ

И у 2017. посебна пажња посвећена је лиценцама и сертификатима као неопходном предуслову за рад на домаћем и ино тржиштима. Током 2017 године Машинопројект је очувао све своје лиценце и обезбедио потребне нове лиценце које су у међувремену прописане.

Извршена је ресертификација ISO стандарда 9001,18001, и 14001. Стандарди ISO 9001 и ISO 18001 ресертификовани су у складу са новим издањем стандарда из 2015 године.

Током 2017. У пословање је уведен нови стандард **ISO 27001 систем менаџмента безбедношћу информација**. Овим су заокружини потребни ИСО сертификати:

ISO 9001 Систем менаџмента квалитетом

OHSAS 18001 Систем менаџмента заштитом здравља и безбедношћу на раду

ISO 14001 Систем менаџмента заштите животне средине

ISO 27001 Систем менаџмента безбедношћу информација.

Машинопројект поседује све потребне лиценце које издаје Министарство Републике Србије и овлашћен је за израду и техничку контролу пројеката од државног значаја. Такође, овлашћени смо за израду свих врста противпожарних пројеката и елабората од стране Министарства унутрашњих послова Републике Србије
Машинопројект је овлашћена компанија за издавање енергетских пасоша и израде пројеката енергетске ефикасности објеката.

Списак лиценци и сертификата:

- Велика лиценца министарства
- Овлашћења за израду Главног пројекта заштите од пожара
- Овлашћења за обављање послова пројектовања посебних система и мера заштите од пожара - Лиценца министарства за енергетску ефикасност
- Руска државна лиценца за пројектовање на територији Руске федерације
- Лиценца Машинопројекта за израду архитектуре и остале техничке документације у Црној Гори

Због измене закона о изградњи у Црној Гори, 2017 године, приступило се потребним активностима за добијање лиценце за пројектовање у Црној Гори у складу са новим законима. Очекује се да ове активности заврше током 2018 године.

Активности подразумевају отварање фирме у РЦГ у складу са новим прописима.

ЛИЧНЕ ЛИЦЕНЦЕ

Запослени пројектанти као и инжењери у стручном надзору располажу свим потребним лиценцама које издаје инжењерска комора Србије. Изузетак чине две лиценце : за зеленило и за саобраћајну сигнализацију. Обим и вредност уговорених послова за ове две делатности не оправдава држање стално запослених за ове две делатности. Поред лиценци Инжењерске коморе пројектанти поседују и остале лиценце (сертификате) прописане законом:

- Лиценце министарства унутрашњих послова за израду пројеката заштите од пожара. (лиценца А, лиценце Б1-Б6);

-Лиценце министарства за обављање делатности координатора заштите на раду у фази израде пројекта и фази извођења;

-Лиценце за израду пројеката у Црној Гори;

Тренутно стање са бројем лиценци задовољава потребе Машинопројекта и у наредном периоду се не планира повећање броја лиценци. Такође нема нових лиценци које би требало обезбедити.

Због измене Закона о изградњи у Црној Гори, 2017 године, у току су активности за обнављање личних лиценци пројектаната у складу са овим законом.

РАЧУНАРСКИ СИСТЕМ МАШИНОПРОЈЕКТА

У 2017 години, уведен је нови серверски систем DELL VRTX који је заменио неколико постојећих застарелих сервера.

Обезбеђено је UPS напајање за читаву сервер салу.

Основ рачунарског система Машинопројекта су индивидуални рачунари повезани преко сервера у јединствену 10 Gb рачунарску мрежу. Преко мреже се врши размена података и фајлова. На серверима се складиште подаци и ради њихов „back up“. Обезбеђени су сви потребни легални софтвери потребни за делатност Машинопројекта. По уговору овај систем води и одржава фирма „ТМЦ“.

За пројектовање које се базира на платформи Auto CAD-а постојећи систем у потпуности задовољава све потребе. И у 2017 години настављени су напори да се пређе на пројектовање базирано на платформи РЕВИТ-а.и За испуњавање овог задатка потребно је наставити са спровођењем следећих мера које су започеле у претходном периоду:

- 1- Обука пројектаната
- 2- Замена индивидуалних рачунара новијим који могу да савладају РЕВИТ програме и пројектовање у 3 Д.

Динамика увођења ових мера зависиће пре свега од брзине којом се кадрови могу обучити и оспособити за рад базиран на платформи РЕВИТ, без угрожавања рада на постојећим пројектима.

КОПИРНИЦА

У копирници током 2017 године није било промена.

Професионалне машине ТДС 700 и ТДС 750 за умножавање великих формата купљене су 2013.год. и 2011.год.

У копирници се налази и скенер ТДС који је повезан за ТДС 700 и служи за скенирање великих формата колор и црно бели.

Почетком 2016 године купљена је професионална колор машина ЦАНОН Ц7260и за копирање А3, А4, А5 формата.

Копирница Машинопројекта је у потпуности опремљена свим потребним апаратима и уређајима за послове из делатности Машинопројекта, и у потпуности задовољава тренутне потребе.

ПЛОТ ЦЕНТАР

Током 2017 године је инсталиран нови колор професионални плотер IFR CANON 8400 са 12 боја за умножавање великих формата као и професионална ласерска машина CANON 85/95 за умножавање црно белих формата А3 и А4

Колор плотери за штампање и умножавање који су набављени током 2017 године користе се за потребе копирнице и плот центра.

Плот центар Машинопројекта је у потпуности опремљен уређајим за послове из делатности Машинопројекта.

Поседујемо најновију колор машину ОЦЕ 650 за плотовање великих формата која је купљена 2013.год.

У плот центру се налазе и колор плотер ХП 5500 за плотовање великих формата, купљен 2006.год., колор скенер за скенирање великих формата ОЦЕ-ЦС 4032, купљен 2005.год., колор машина ТОСХИБА 2330Ц за копирање А4 и А3 формата, која је купљена 2008.год., професионални скенер ЕПСОН 10000 ХЛ за скенирање А3 и А4 формата и колор штампачи ХП 5550 за копирање А3 и А4 формата и колор штампач ХП 1525 за копирање А4 формата.

Постојећи плот центар у потпуности задовољава све наше потребе.

ВОЗНИ ПАРК

Возни парк Машинопројекта састоји се од 20 возила.

У 2017 купили смо два нова возила OPEL ASTRA J ENJOY за потребе надзора тј. замене дотрајалог возила услед годишта и пређених километара.

Сва возила су редовно одржавана.

Постојећи број возила задовољава тренутне потребе, а даља замена застарелих и дотрајалих возила вршиће се плански, у складу са потребама.

У случају проширења посла у стручном надзору, планираће се и евентуално проширење возног парка, према потреби и организацији посла.

ЗАКЉУЧАК

У 2017. години Машинопројект је располагао свим потребним кадровским и техничком капацитетима за ефикасно спровођење уговорених обавеза. У наредној години потребно је наставити са домаћинским опхођењем и надоградњом постојеће пословне инфраструктуре.

ЗАПОСЛЕНОСТ У МАШИНОПРОЈЕКТ КОПРИНГ А.Д.

Машинопројект Копринг а.д. је на дан 31.12.2017.године имао укупно 251 запослених, што је више за 3,7% у односу на 31.12.2016. године (242 запослених).

Од укупног броја радника на дан 31.12.2017. године 197 радника (или 78,5%) су били запослени на неодређено време, а 54 радника (или 21,5 %) запослени на одређено време.

Прецизнији увид у кретање броја запослених даје податак о просечном броју радника са стањем крајем сваког месеца, што у Друштву износи 246 радника за 2017 г. Овај број је већи за 7,7% у односу на 2016 г.

Током 2017.године Друштво је напустило по свим основама укупно 14 запослених, а примљено је 24 радника. Процент флукуације броја радника у односу на просечан број запослених износио је од 4,1%. Током 2017 г. дошло је до смањења броја отишлих и броја примљених радника у односу на претходну годину. Повећање броја радника за 7 реализовано је са тржишта рада, 4 радника који су претходно радили за Машинопројект Копринг а.д. преко ауторске агенције засновали су радни однос са Друштвом, а 13 радника је примљено из других фирми.

Структура запослених по стручној спреми на дан 31.12.2017.године

Назив и степен стручне спреме	мушкарци	жене	укупно	%
Висока стручна спрема	86	99	185	73,71%
Виша стручна спрема	1	5	6	2,39%
Вискоквалификовани радници	-	-	-	-
Средња стручна спрема	26	27	53	21,11%
Квалификовани радници	3	-	3	1,19%
Полуквалификовани радници	1	-	1	0,40%
Нижа стручна спрема	-	3	3	1,20%
УКУПНО:	117	134	251	100,00%

Даљи пораст броја радника са највишим стручним спремама за 11 у односу на претходну годину остварено је њихово учешће од 76,1% од укупног броја запослених у Машинопројект Копринг-у.

Истовремено, заступљеност жена од око 53,4% у укупном броју запослених указује на високе стандарде корпоративне одговорности које Компанија испуњава.

Машинопројект Копринг а.д. је у 2017 г. ангажовао у просеку месечно око 20 стручњака преко ауторске агенције, односно 23% мање у односу на претходну годину (26 аутора).

ПОЛИТИКА ЗАРАДА И НАГРАЂИВАЊА У МАШИНОПРОЈЕКТ КОПРИНГ А.Д.

Зараде запослених у Машинопројект у току 2017 г., исплаћиване су искључиво по основу обрачуна редовне плате. Није било исплата по основу учешћа у добити Компаније.

Просечна месечна нето плата по раднику у 2017 г. у Машинопројект-у износила је 92.064,00 дин. и већа је за 8,81 процентних поена у односу на примања из претходне године (84.609 дин. за 2016 г.). Истовремено, била је већа од просечних зарада исплаћених у групацији за **49,7%** (архитектонске и инжењерске делатности – 61.485,00 din) Ова разлика је повећана у односу на претходну годину за 7,1 процентних поена у корист Машинопројект-а.

Имајући у виду да је раст потрошачких цена у Републици Србији у 2017 г. износио 3%, може се констатовати да је у Машинопројект Копринг-у остварен реалан раст просечних примања од 5,81 процентних поена, а зараде су значајно изнад просека групације.

Раст реалних примања настао је као резултат позитивних финансијских резултата пословања Компаније у 2017 г.

ПОЛИТИКА УЛАГАЊА У ОПРЕМУ И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА У 2017 г

а) Компанија је извршила улагања у опрему у укупном износу од 17.139.427 дин., односно 16,8% више у односу на претходну годину (14.677.293 дин).

Улагања су извршена у следећу опрему:

- опрема за пословну зграду (лифт и дојава пожара).....2.852.811 дин
- набавка нових рачунара и опреме 9.135.321 дин.
- путнички аутомобили4.637.016 дин.
- набавка намештаја 352.119 дин
- други апарати (монитор за улазни хол) 95.160 дин.

б) Закуп софтвера и обука

Већина софтверских фирми које производе и продају софтвер који наша Компанија користи у свом пословању прешла је са продаје на закуп софтвера. То се и одразило на наведене групе трошкова:

- закуп и одржавање лиценци 6.549.158 дин.
- куповина софтвер-а 86.588 дин.

ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ ПОСЛОВНЕ ЗГРАДЕ У 2017 Г.

Током 2017 г. Компанија је наставила са инвестиционим одржавањем пословне зграде, и то нарочито четвртог спрата и приземља (улазни хол).

За те намене укупно је утрошено 4.328.920 дин.

ИЗВЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ

Финансијско пословање Машинопројект Копринг а.д. у 2017 г. као и претходних година, обележили су позитиван финансијски резултат, континуирана ликвидност и уредно измиривање обавеза према Држави, радницима и добављачима.

Висок степен ликвидности реализован је захваљујући релативно високом степену наплате потраживања у Земљи у иностранству, контролисаним трошковима пословања, као и значајним монетарним резервама.

Ненаплаћена потраживања од купаца у Земљи старија од 90 дана у 2017 г. износила су су 45,4%, што значи да је степен наплате износио скоро 54,6 %. Оваква стопа наплате је поново знатно нижа у односу на претходну годину и настала је, углавном, код

кашњења у наплати потраживања од Планум-а, Неимар В-а, М Ентеријер градње и Лидл-а“ у укупном износу од око дин. 35.900.000,00

Степен наплате потраживања из иностранства старијих од 90 дана је био 100%.

Општи рацио ликвидности износи 6,721 и показује тренд повећања сагледавајући период од претходних 5 година.

Овај рацио значајно прелази препоручени однос обртне имовине и краткорочних обавеза од 2:1.

Рацио редуковане ликвидности износи 6.696, такође је изразито висок и далеко прелази препоручени минимални однос од 1:1 (монетарна актива према краткорочним обавезама).

Даље активности на плану ликвидности биће усмерене ка даљим настојањима за скраћење рока наплате потраживања, што ће увелико да зависи и од укупне економске ситуације у пословном окружењу.

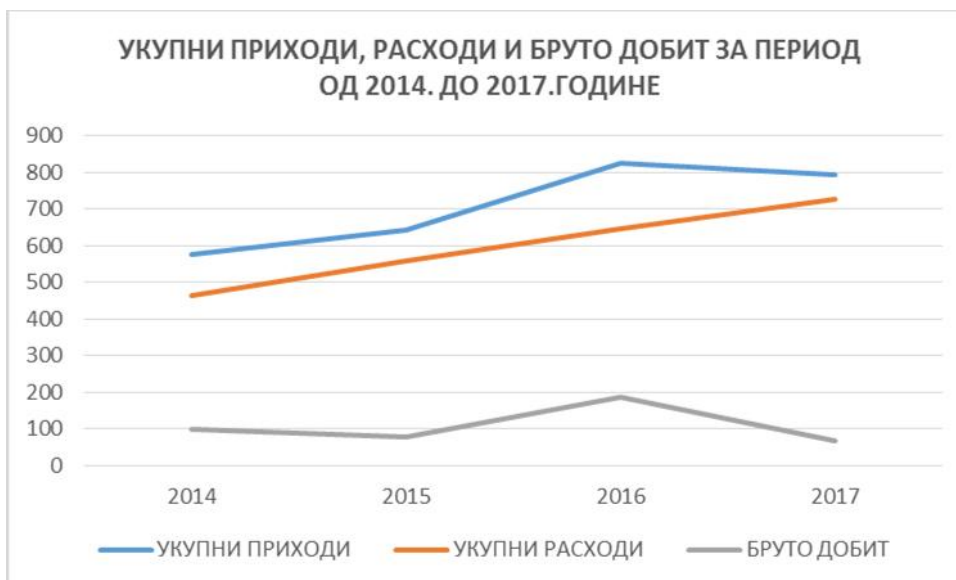
Резултати пословања Компаније су следећи:

у 000 дин.

Редни број	Опис финансијског резултата	Остварено у 2016.	Остварено у 2017.	Индекс
	УКУПАН ПРИХОД	824.575	794.335	96.34
	- пословни приходи	766.329	764.503	99.77
1	а) на домаћем тржишту	702.498	686.657	97.75
	б) на иностраном тржишту	63.831	77.846	121.96
	- финансијски приходи	48.868	27.856	57.01
	- ванредни и остали приходи	9.378	1.976	21.07
	УКУПНИ РАСХОДИ	639.554	728.308	113.88
2	- пословни расходи	621.189	663.639	106.84
	- финансијски расходи	14.257	60.588	424.97
	- остали расходи	4.108	4.081	99.35
3	Пословни добитак	145.140	100.864	69.50
4	Добитак из финансирања	34.611		-
	Губитак из финансирања		32.732	-
5	Добитак на ванредним и осталим приходима	5.270		-
6	Губитак на осталим расходима	-	2.105	-
7	Одложени порески приходи периода	38	514	1.352,64
8	Порески расходи периода	28.025	10.648	38,00
	БРУТО ДОБИТАК	185.021	66.027	35,69
	НЕТО ДОБИТАК	157.034	55.893	35,60

Кретање прихода и расхода Компаније у периоду од 4 претходне године приказани су у следећем графикону:

У 000 din.

Укупни редовни приходи Компаније у 2017 г. готово су достигли износ прихода из 2016 г. када су реализована потраживања у Земљи за послове пројектовања Војне болнице у Анголи из претходног периода.

У структури укупних прихода највећи удео имају пословни приходи са 96,24% учешћа, и реализовани су на нивоу пословних прихода из претходне године (који су укључивали приходе за послове из Анголе).

Пословни приходи на ино тржиштима остварили раст од око 22 процента у односу на претходну годину.

Висок ниво пословних прихода Компаније у 2017 г. настао је пре свега због повећаног учешће Машинопројект Копринг-а на домаћем тржишту услуга пројектовања.

Може се констатовати да је Компанија у 2017 г. значајно унапредила своју пословну позицију на тржишту и остварила врло добре финансијске резултате.

Финансијски приходи су остварили пад од 43 процентних поена, пре свега као последица смањења прихода од курсних разлика. Приходи од камата износе 22.815.000 дин. и већи су за 56,8 проц. поена у односу на 2016 г. Раст ових прихода настао је, пре свега због доспећа дугорочних девизних депозита током 2017 г. У 2017 г. настављен је тренд пада пасивних камата на депозите код банака (динарске и девизне), што је случај и у првом кварталу 2018 г.

Позитивне курсне разлике оствариле су драстичан пад у 2017 г. и ниже су за 86 процентних поена у односу на 2016 г.

1.Укупни расходи Компаније повећани су за 13,88% у односу на претходну годину.

У структури укупних расхода највеће удео имају пословни расходи са 91% учешћа у укупним расходима.

Аналитичка структура пословних расхода даје се у следећој табели:

	2016. (1)	2017. (2)	Индекс (2:1)
Трошкови материјала за израду	966	872	90,27
Трошкови осталог материјала (режијског)	20.024	7.244	36,18
Свега	20.990	8.116	38,67
Трошкови горива и енергије	10.194	10.850	106,44
Укупно група 51	31.184	18.966	60,82
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	320.268	368.594	115,09
Трошкови пор. и доп.на зараде и накн. зарада на терет послодавца	54.125	59.919	110,71
Трошкови накнада по уговору о делу	79	-	-
Трошкови накнада по ауторским уговорима	22.377	19.302	86,26
Трошкови накнаде по уговору о прив.или повременим пословима и физичким лицима по осталим уговорима	1.337	1.167	87,29
Трошкови накнада члановима управног и надзорног одбора	1.044	1.044	100,00
Остали лични расходи и накнаде	15.941	15.376	96,46
Укупно група 52	415.171	465.402	112,10
Трошкови услуга на изради учинака	98.456	95.782	97,29
Трошкови транспортних услуга	6.639	5.951	89,64
Трошкови услуга одржавања	23.174	21.734	93,79
Трошкови закупнина	5.493	1.413	25,73
Трошкови рекламе и пропаганде	350	1.208	345,15
Трошкови осталих услуга	3.698	8.616	232,99
Укупно група 53	137.810	134.704	97,75
Трошкови амортизације	14.273	16.277	114,04
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	196	2.172	1.108,00
Укупно група 54	14.469	18.449	127,51
Трошкови непроизводних услуга	5.283	11.496	217,61
Трошкови репрезентације	2.416	2.208	91,39
Трошкови премије осигурања	4.030	3.697	91,74
Трошкови платног промета	1.253	2.477	197,69
Трошкови чланарина	5.436	3.513	64,63
Трошкови пореза	1.724	1.738	100,82
Остали нематеријални трошкови	2.413	989	40,99
Укупно група 55	22.555	26.118	115,80
УКУПНИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	621.189	663.639	106,84

Најзначајније учешће у пословним расходима представљају трошкови бруто зарада који износе дин. 428.513/хиљ., односно 64,5%, Повећање бруто зарада у 2017 г. од 14,4 % и њихово повећање учешћа у пословним расходима за 4,3 процентних поена показује да су зараде расле брже од осталих пословни расхода.

Просечан месечни пословни расход по запосленим износи дин. 224.800,00 и на нивоу је износа из 2016 г.

Највећу стопу раста значајних пословних расхода оствариле су следеће категорије:

- трошак бруто зарадаза 14,50%
- трошкови непроизводних услугаза 117,60%
(адвокати, одржавање лиценцираних програма, итд)
- трошкови осталих услугаза 133,00%
(закуп лиценцираних програма, и сл)

Нето добит за 2017 г. износи 55.893/хиљ.дин. и смањена је у односу на претходну годину због високе основице формиране наплатом потраживања за послове у Анголи током 2016 г.

Од показатеља профитабилности пословања најзанимљивији су стопа нето пословног добитка, рацио нето профитне марже и стопа приноса на укупну имовину (РОА):

а) Стопа нето пословне добити:

Стопа нето пословног добитка приказује удео нето пословног добитка у приходима од продаје који су остварени и показује колико динара нето пословног добитка доноси сваки динар прихода од продаје.

Ова стопа у 2017 г. износи 13,2% и значајно је већа од просека у последњих 4 године.

б) Рацио нето профитне марже:

Овај рацио показује колико динара нето добитка предузеће остварује у Једном обрту на сваких 100 динара оствареног прихода од продаје.

$$\text{Рацио нето профитне марже} = \frac{\text{нето добит}}{\text{приходи од продаје}}$$

Овај рацио у 2017 г. износи 7,32% и изразито је нижи у односу на просечну стопу у последњих 4 године.

Један од основних разлога пада овог рациа садржан је у изузетно великим негативним курсним разликама у 2017 г.

ц) Стопа приноса на укупну имовину (РОА):

РОА је основни показатељ рентабилности у пословној активности предузећа.

Стопа приноса на укупну имовину говори колико динара бруто добити генерише сваких 100 динара који власници и повериоци уложе у предузеће. Већи износ стопе указује на већу профитабилност укупних улагања а самим тим и на већу профитабилност предузећа што ће се позитивно одразити на солвентност. Ова стопа у 2017 г. износи 5,53% и на нивоу је просека за последње 4 године.

Преглед најважнијих података из Биланса стања за 2017 г. дат је у следећој табели:

Биланс стања на дан 31.12.2017. године

(у 000 динара)

О П И С	2016	2017	Индекс
А. АКТИВА			
1. Стална имовина	461.510	704.071	152,56
2. Обртна имовина	1.403.313	1.314.348	93,66
3. Одложена пореска средства			
4. Пословна имовина (1+2)	1.864.823	2.018.419	108,24
5. Укупна актива	1.864.823	2.018.419	108,24
6. Ванбилансна актива	78.617	155.930	198,35
В. ПАСИВА			
КАПИТАЛ	1.630.433	1.757.565	107,80
1. Основни капитал	87.369	149.687	171,33
2. Резерве	960.541	960.541	100,00
3. Ревалоризационе резерве	295.978	393.553	132,97
4. Актуарски добици – МРС 19	5.699	6.115	107,30
5. Нереализовани губици по основу хартија од вредности			
6. Нераспоређени добитак	282.894	256.145	90,55
7. Откупљене сопствене акције	2.048	8.476	413,87
ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ	4.396	5.723	130,19
КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	187.141	195.573	104,51
ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	42.853	59.558	138,99
УКУПНА ПАСИВА	1.864.823	2.018.419	108,24
ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	78.617	155.930	198,35

Током 2017 г. откупљено је од акционара укупно 1.685 сопствених акција или 3,326% од укупног броја акција Машинопројект-а. Одбор директора Машинопројект-а је утврдио откупну цену акција од 9.600,00 динара.

ИНТЕГРИСАНИ СИСТЕМ МЕНАЏМЕНТА У 2017. ГОДИНИ

Провера Интегрисаног система менаџмента обављена је од стране овлашћеног проверивача, фирме YUQS из Београда, у децембру 2017. године.

У акционарском друштву Машинопројект КОПРИНГ обављена је друга надзорна провера и транзиција система менаџмента квалитетом, ресертификациона провера и транзиција система менаџмента животном средином и ресертификациона провера система управљања заштитом здравља и безбедношћу на раду. Такође, је обављена и иницијална провера система менаџмента безбедношћу информација, са циљем увођења стандарда ISO 27001 – о управљању безбедношћу информација.

У току 2017. године настављен је постепени прелазак и прилагођавање новим захтевима у стандардима ISO 9001:2015 и 14001:2015. У потпуности је промењена целокупна документација ИМС-а и прилагођена новим захтевима.

Пратећа документација стандарда OHSAS 18001:2008 је остала непромењена, пошто се очекује да ће и овај стандард, у току следеће године, претрпети измене.

У току 2017. године су обављене и све неопходне радње за увођење новог стандарда, ISO 27001:2013. Направљена су сва документа (записи и упутства) и кренуло се са применом захтева из овог стандарда.

Резултати провере:

- Организација ефективно реализује своје активности у оквиру предмета и подручја сертификације
- Организација ефективно анализира и идентификује потребе и очекивања заинтересованих страна
- Ефикасност извршене обуке анализирана је у оквиру „Материјала за преиспитивање IMS“. Обука везана за безбедност и здравље на раду се редовно спроводи
- Један од мерљивих доказа о успешности пословања Компаније је и број успешних понуда у току године. На основу Анализе броја успешних понуда у 2017. години, број издатих понуда је нешто већи у односу на претходну годину. Процентуално гледано у 2017. години је повећан број понуда за 1.3 % у односу на претходну годину.
- Број уговорених послова је за 9 % смањен у 2017. години у односу на претходну годину. Овим није остварен циљ из претходне године. Ипак, анализом ових Уговора може се закључити да је реч о финансијски веома

- добро уговореним пословима, чиме се може, делимично, надоместити мањак броја уговорених послова у односу на претходну годину.
- Организација поседује све потребне људске и материјалне ресурсе потребне за функционисање и праћење процеса.
 - Карактеристике праћења и управљања дефинисаним процесима показују добру ефективност.
 - Ефективност спречавања неусаглашености процеса систематичног побољшавања се постиже:
 - o спровођењем корекција сваке неусаглашености која се појави;
 - o анализирањем узрока неусаглашености и предузимају мере за спречавање њихове поновне појаве;
 - o обрадом приговора;
 - ефективност спровођења интерних провера, је постигнута, јер су на интерној провери спроведене прописане корективне мере за дефинисане неусаглашености.;
 - ефективност процеса преиспитивања од стране руководства, је постигнута јер су елементи за преиспитивање добри показатељи стања наведених у тачкама о преиспитивању.;
 - праћења, мерења и континуалног побољшавања ефективности система менаџмента је одлично.

Екстерној провери претходиле су редовна годишња Интерна провера и редовно годишње преиспитивање IMS-а.

Током преиспитивања анализирани су сви битни параметри IMS-а и усвојени циљеви за 2018. годину.

Циљеви IMS-а за 2018. годину :

Циљеви QMS-а (стандард ISO 9001) :

По завршетку ресертификација постојећих стандарда и сертификације новог стандарда (ИСО 27001) потребно је наставити са имплементацијом истих. Треба наставити са едукацијом и информисањем особља и самих руководиоца. Сви уочени недостаци у постојећим документованим информацијама треба да се коригују и објаве на Интерном Веб Порталу.

1. Максимизација укупних прихода друштва кроз побољшање конкурентске позиције, пре свега на иностраним тржиштима и проширење врсте и обима послова у земљи и иностранству. У том смислу очекује се веће присуство на иностраном тржишту, изражено кроз број склопљених уговора у иностранству за 3 %, а на домаћем за 2 %.

2. Додатно интензивирање маркетиншких активности у циљу успостављања сарадње са новим клијентима.

Потребно је ове активности спровести у три фазе :

- анализа дефинисања потенцијалних клијената
- скретање пажње потенцијалном новом клијенту
- систематски утицај на потенцијалног клијента да се заинтересује за наше услуге.

3. Повећање оцене задовољства корисника. Очекује се већа просечна оцена корисника за 5 %.

4. Повећати учешће корисника услуга у односу на претходну годину за 3 %.

5. Повећати број уговорених послова у односу на претходну годину за 3 %.

6. Учинити да послови који се уговоре буду уговорени по што повољнијим финансијским условима.

7. Покушати да се уговоре послови на којима не би био ангажован превелики број људи и где би рокови за обављање посла били пословно подношљиви и не превише кратки.

8. Направити нови напредак на пољу рада са BIM (Building information modeling) и 3D алатима за пројектовање и на овај начин додатно повећати ефикасност и тачност у раду. Повећати за 3 % број запослених, обучених за рад са овим програмима (садашњи број је између 20 и 30).

Циљеви EMS-а (стандард ISO 14001) :

9. Додатно смањити количину отпада на прихватљив ниво ризика по животну околину и здравље људи, за око 3 %.

10. Минимизација отпада и на тај начин смањење трошкова пословања бољим искоришћавањем ресурса и смањењем трошкова одлагања отпада.

11. Наставити успешну сарадњу са овлашћеним организацијама.

Циљеви OHSAS-а (стандард ISO 18001) :

12. Наставити са постојећим одржавањем система и његовим унапређењем сагласно прописима.

13. Наставити улагање у противпожарну заштиту.

14. Наставити са свим предвиђеним прегледима и контролама здравственог стања особља према утврђеном распореду

Циљеви ISMS-а (стандард ISO 27001) :

15. Наставак започетих активности на имплементацији захтева стандарда у Компанији.

16. Наставити разраду сваке појединачне контроле (мере-механизма) за третман ризика и примене истих са циљем свођења ризика на прихватљив ниво.

17. Наставак обучавања запослених за примену контрола у складу са установљеним потребама

Позитивним извештајем Интерне провере, Преиспитивања и Надзорне организације, предузеће је доказало да је руководство и опредељено да испуњава захтеве из политике ИМС-а, и да је нагласак на превентиви, а не на корективним мерама.

Акционарско друштво Машинопројект КОПРИНГ је активном применом сва три система и увођењем новог, четвртог система, показало спремност да, поред вођења успешне пословне политике, искаже и друштвену одговорност односом према животној средини и односом према запосленима, уз константно контролисање и унапређење сва три претходно поменута аспекта пословања.

ПЛАН ИНВЕСТИЦИЈА И УЛАГАЊА У ОСНОВНА СРЕДСТВА У 2018 г.

У 2018 г. наставиће се са осавремењавањем производног процеса куповином и изнајмљивањем најсавременијег стручног софтвера и нове рачунарске опреме у складу са потребама и могућностима Компаније.

Такође ће се вршити обнова возног парка и то за стара возила чије одржавање захтева значајна улагања. Могуће је и повећање возног парка зависно од повећања броја запослених, и то пре свега у Сектору надзора.

Одржавање пословног објекта ће се сводити углавном на инвестиционо одржавање пословне зграде, на коме се планирају радови на уређењу петог спрата (соба 500), комплетна реконструкција простора на другом спрату (собе 201,202,и 203) набавка намештаја и хигијенско кречење просторија. Вредност ових радова се процењује у износу од око 100.000 евра.

СУДСКИ СПОРОВИ

Судски спор у коме је Машинопројект Копринг а.д. био тужена страна од стране тужитеља фирме „Макон“, Кипар настао је крајем 1997 г. Вредност овог спора износи УСД 2.002.407,00, увећано за камату. Касациони суд је почетком 2016 г. поништио све

досадашње пресуде и вратио Основном суду предмет на поновно суђење. Основни, Апелациони и Касациони суд у Београду су донели пресуде током 2016 и 2017 г. у корист Машинопројект-а. Фирма „Макон“ је уложила уставну жалбу Уставном суду Републике Србије. Поступак је у току.

На дан израде овог извештаја и даље је у току је привредни спор у Источном Сарајеву против више предузећа из Србије (укључујући Машинопројект Копринг а.д.), у коме је тужилац Општина Источно Сарајево. Вредност спора износи око 638.000 евра.

Привредни спорови у току у Земљи на дан израде овог извештаја у којима је Машинопројект Копринг а.д. тужилац, имају укупну вредност од 13.888.755,00 дин., увећано за камату.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Машинопројект КОПРИНГ а.д. је завршио пословну 2017. годину са позитивним резултатима пословања. Укупан приход износи око 794 милиона динара. Пословна бруто добит износи око 100.8 милиона динара, а укупна нето добит око 55.9 мил. динара.

Укупни приходи у 2017 г. готово су достигли износ прихода из 2016 г. када су реализована потраживања за послове пројектовања Војне болнице у Анголи из претходног периода.

Нето добит за 2017 г. је смањена је у односу на претходну годину због високе основице формиране наплатом потраживања за послове у Анголи током 2016 г, као и због драстичног раста негативних курсних разлика у 2017 г.

Повећање инвестиционих активности у земљи током 2016 године одржано је и у 2017 години. Пратећи овај тренд Машинопројект је успео да повећа своје учешће на домаћем тржишту. Пословни приходи на ино тржиштима су такође остварили раст у односу на претходну годину, највише захваљујући активностима у Црној Гори.

Током целе године одржана је пуна запосленост Колектива, а Друштво је редовно измиривало све своје обавезе.

Флукуација и повећање броја запослених у 2017 г. омогућили су Компанији да оконча формирање пројектантских тимова на потребном нивоу, а што је најважније да сачува и унапреди инжењерски кадар као највећи потенцијал Друштва.

У 2018. години се очекује даље повећање активности грађевинског сектора у Земљи али уз присутност неизвесног пословног окружења, како на домаћем тржишту, тако и на ино тржишту где смо присутни, а посебно у Руској Федерацији.

Због тога је неопходно максимално ангажовање у циљу добијања нових послова, у условима јачања конкуренције и то посебно у Земљи и региону – посебно Црној Гори.

Настављен је тренд да се често уговарају заједничко пројектовање и извођење по систему кључ у руке. Зато је даље развијање сарадње са реномираним извођачким компанијама ради заједничког наступа према инвеститорима потреба која се не сме занемарити.

Као и у протеклих неколико година, неопходан је наставак улагања у модерне софтвера и рад на њима, попут Ревита и сл. Уз наше капацитете и искуство, поред квалитетније и конкурентније услуге коју коришћењем ових алата пружамо клијентима, можемо доћи и у позицију да своје услуге нудимо и западно-европским компанијама на њиховом тржишту.

Са друге стране, када су расходи у питању, потребно је наставити са њиховим праћењем на дневном нивоу, како би Компанија могла, уз примену савремених ИТ алата, на време да уочи и отклони последице евентуалног незнањинског пословања.

На крају, може се закључити да је Машинопројект успео да и даље неутрализује негативне ефекте свог пословног окружења, учврсти позицију на домаћем тржишту, као и да сачува свој кадровски и технички потенцијал.

Пред нама је још једна динамична пословна година, а даљи развој Компаније искључиво зависи од способности и залагања Колектива у целини. Број актуелних послова на почетку 2018. године пружа добар основ за почетак пословне године.

У Београду, 22.04.2018 г.

Генерални директор

Слободан Лалић

Прилог: Упоредни финансијски показатељи
за период од 2013 – 2017 г.

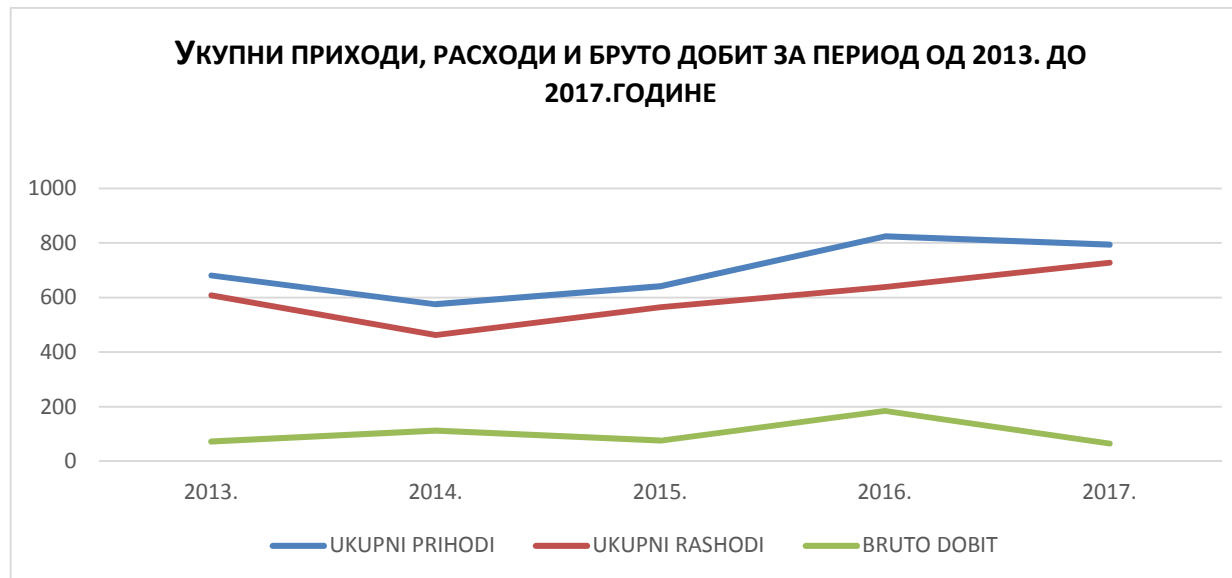

АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО
МАШИНОПРОЈЕКТ КОПРИНГ
БЕОГРАД

ОДАБРАНИ
ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ
ЗА ПЕРИОД ОД 2013. ГОДИНЕ ДО 2017. ГОДИНЕ

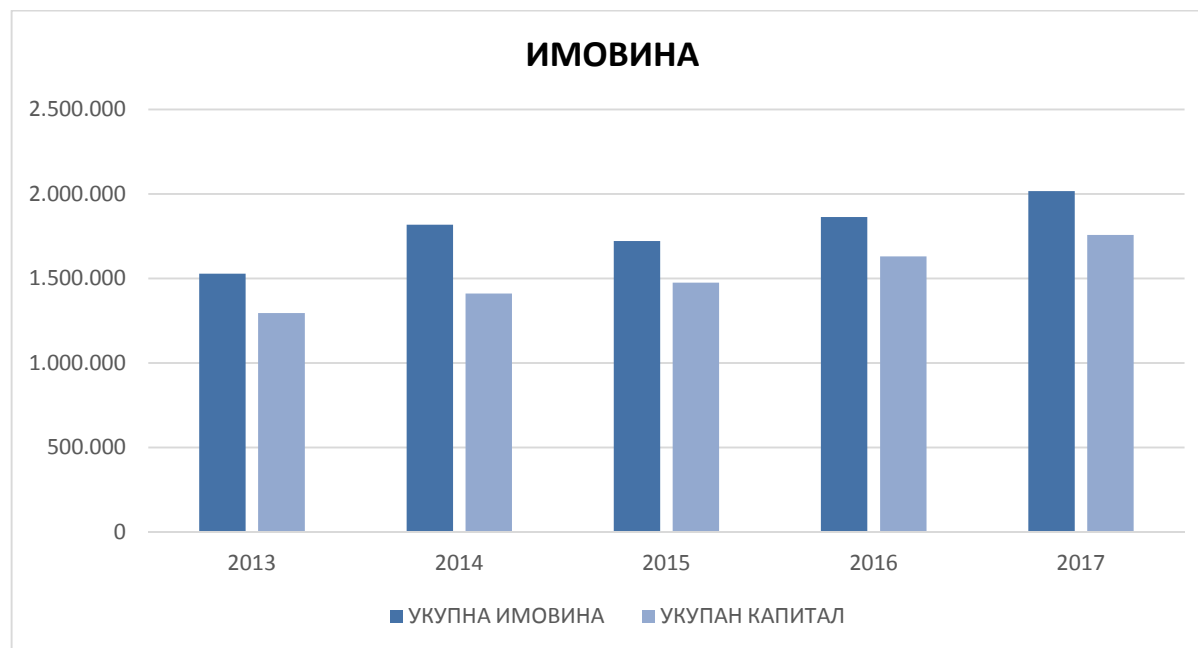
Сања Прибић
12.04.2018.

УКУПНИ ПРИХОДИ, РАСХОДИ И БРУТО ДОБИТ ЗА ПЕРИОД ОД 2013. ДО 2017.ГОДИНЕ

ГОДИНА	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
УКУПНИ ПРИХОДИ	681.801	575.943	641.440	824.575	794.335
УКУПНИ РАСХОДИ	608.715	463.748	565.336	639.554	728.308
БРУТО ДОБИТ	73.086	112.195	76.104	185.021	66.027

ИМОВИНА

ГОДИНА	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
УКУПНА ИМОВИНА	1.529.413	1.819.062	1.721.798	1.864.823	2.018.419
КАПИТАЛ	1.295.573	1.411.224	1.475.592	1.630.433	1.757.565

РАЦИО ТЕКУЋЕ ЛИКВИДНОСТИ
CURRENT RATIO

Обртним средствима изврши своје краткорочне обавезе, уз одржавање потребног обима и структуре обртних средстава и очување доброг кредитног бонитета.

Рацио показује са колико динара обртних средстава је покривен сваки динар краткорочних обавеза. Показује колико пута предузеће има више обртних средстава него краткорочних обавеза. Што је износ покрића већи боље је.

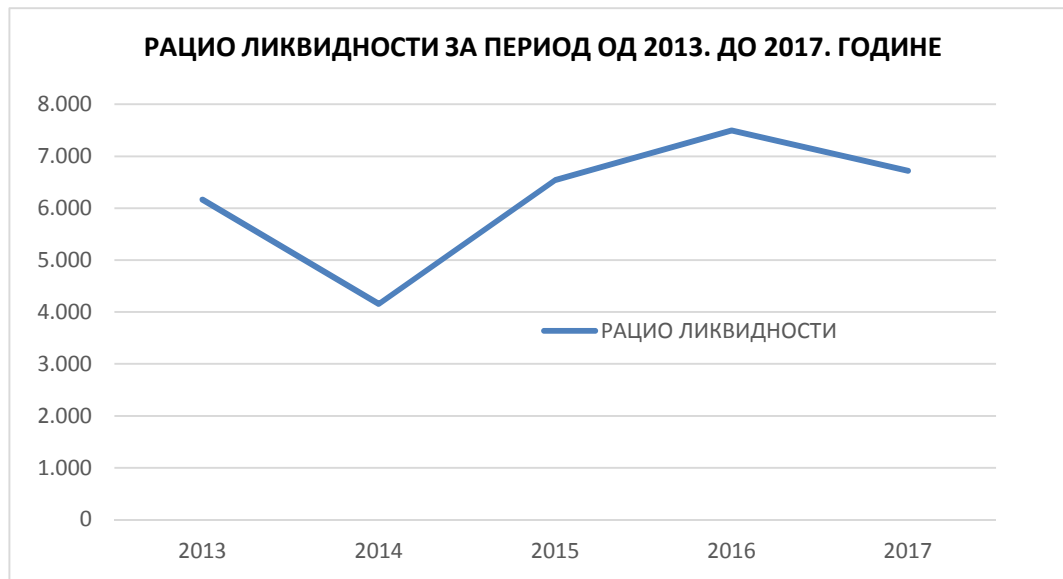
Вредност рациа изнад 2 приказује да предузеће располаже значајним НОК-ом, да има квалитетну финансијску структуру и добре претпоставке за ликвидност.

ОБРТНА ИМОВИНА = ЗАЛИХЕ + КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА И ПЛАСМАНИ + ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ + АВР

КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ = КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ + ПВР

РАЦИО ТЕКУЋЕ ЛИКВИДНОСТИ= (ОБРТНА ИМОВИНА + АВР)/(КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ +ПВР)

Оријентациона нормала рација је однос обртне имовине и краткорочних обавеза 2:1.

ГОДИНА	2013.	2014	2015.	2016.	2017.
ОБРТНА ИМОВИНА	1.148.841	1.291.518	1.295.926	1.403.313	1.314.348
КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	186.363	310.734	198.184	187.141	195.573
РАЦИО ЛИКВИДНОСТИ	6,165	4,156	6,539	7,499	6,721

РАЦИО РЕДУКОВАНЕ ЛИКВИДНОСТИ

ACID TEST RATIO

Строжи показатељ ликвидности предузећа (Искључује залихе)

Ликвидна средства (Монетарна актива) =

Готовина и готовински еквиваленти +

Краткорочна потраживања и пласмани

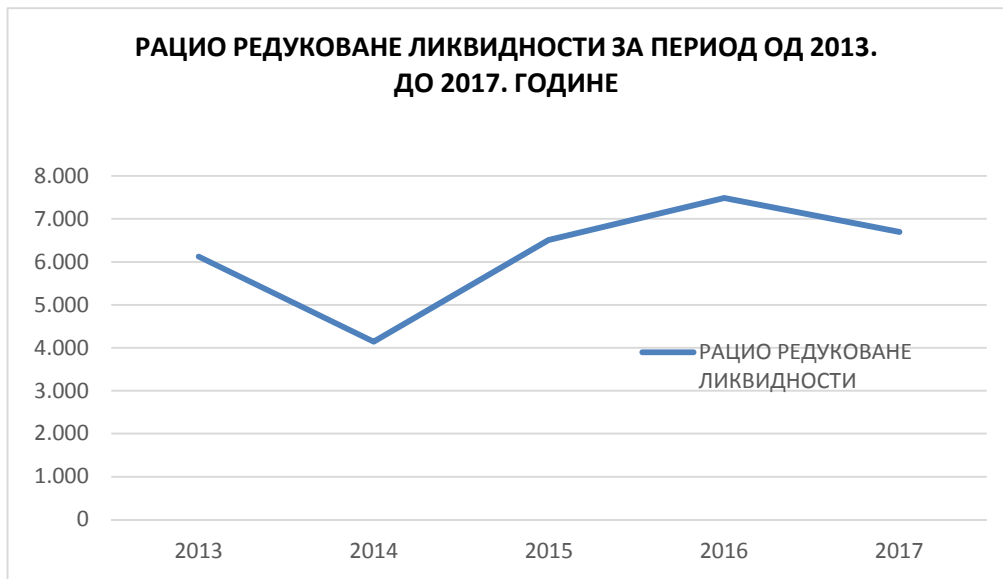
Рацио показује са колико динара ликвидних средстава је покривен сваки динар краткорочних обавеза. Што је износ покрића већи, боље су предпоставке за одржавање ликвидности. У позадини рациа налази се хоризонтално правило финансирања које захтева да однос монетарне имовине и краткорочних обавеза буде најмање 1. Вредности рациа изнад 1 говоре о квалитетној укомпонованој финансијској структури са изузетно високим НОК-ом.

Претпоставке за одржавање ликвидности су високе.

РАЦИО РЕДУКОВАНЕ ЛИКВИДНОСТИ =

МОНЕТАРНА АКТИВА / КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ + ПВР

Орјентациона нормала рација је однос монетарне активе и краткорочних обавеза 1:1

ГОДИНА	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
МОНЕТАРНА АКТИВА	1.141.732	1.288.092	1.289.744	1.400.773	1.309.469
КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	186.363	310.734	198.184	187.141	195.573
РАЦИО ЛИКВИДНОСТИ	6,126	4,145	6,508	7,486	6,696

**РАЦИО УКУПНЕ ЗАДУЖЕНОСТИ
D/E RATIO DEBT TO EQUITY**

Показатељ финансијског левериџа – степен оптерећености акционарског капитала укупним обавезама. У најбољој мери приказује колики је финансијски ризик предузећа. Што је мања вредност овог показатеља, то је већа сигурност дугорочних повериоца и солвентност предузећа

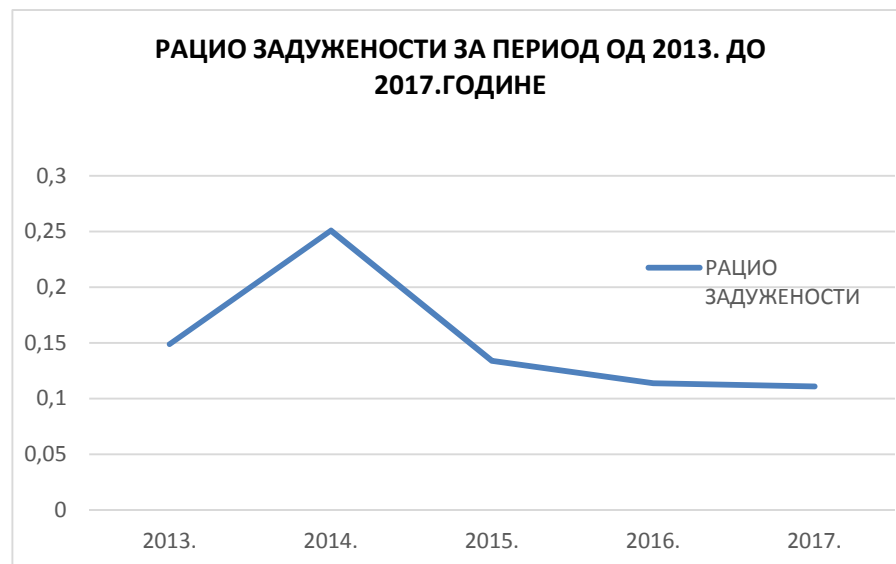
РАЦИО УКУПНЕ ЗАДУЖЕНОСТИ = УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ / КАПИТАЛ

УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ = ДУГОРОЧНЕ РЕЗЕРВИСАЊА + ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ+КРАТОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ + ПВР

орјентациона нормала рациа је око 1 што је вредност рација мања, то је боље Показује у којој је мери акционарски капитал оптерећен укупним обавезама, тј са колико динара обавеза је оптерећен сваки динар акционарског капитала. Пожељне су што ниже вредности овог рациа јер оне имплицирају нижу задуженост, већу сигурност дугорочних повериоца и већу претпоставку за солвентност.

У позадини рациа налази се златно правило за изравнање ризика које захтева да однос између акционарског капитала и обавеза буде у односу 1:1. Ако се узме вредност рациа, то значи да је 100 динара акционарског капитала оптерећено са 11,10 динара обавеза у 2017. години.

Вредности рациа које су испод 1 говоре да предузеће има толико више акционарског капитала него позајмљеног капитала у структури извора финансирања. Већа је сигурност дугорочних повериоца и боље су претпоставке за солвентност. Постојање ниже задужености је веома важно за финансирање инвестиција за које се предузеће може одредити у будућности.

ГОДИНА	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
КАПИТАЛ	1.295.573	1.411.224	1.475.592	1.630.433	1.757.565
ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0	0	0	0	0
ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	35.773	43.152	42.893	42.853	59.558
КАПИТАЛ*	1.331.346	1.454.376	1.518.485	1.673.286	1.817.323
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ	198.067	364.686	203.313	191.537	201.296
РАЦИО ЗАДУЖЕНОСТИ	0,149	0,251	0,134	0,114	0,111

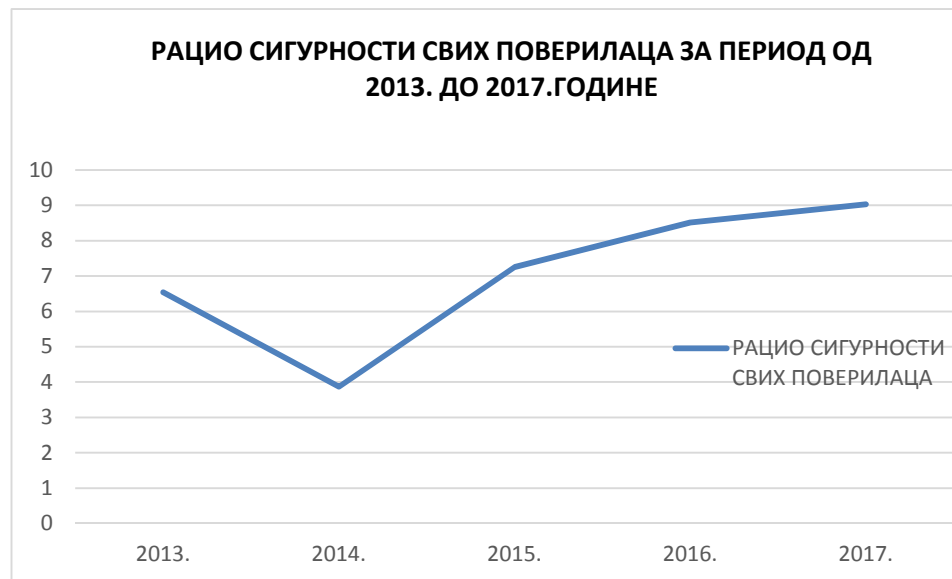
КАПИТАЛ* = КАПИТАЛ – ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА + ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ

РАЦИО ИЗВОРА ФИНАНСИРАЊА

РАЦИО СИГУРНОСТИ СВИХ ПОВЕРИОЦА

РАЦИО СИГУРНОСТИ СВИХ ПОВЕРИОЦА =
КАПИТАЛ / УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ

РАЦИО ЈЕ ЈЕДНАК РЕЦИПРОЧНОЈ ВРЕДНОСТИ
РАЦИЈА УКУПНЕ ЗАДУЖЕНОСТИ

КАПИТАЛ* = КАПИТАЛ – ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА + ОДЛОЖЕНЕ
ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ

ГОДИНА	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
КАПИТАЛ	1.295.573	1.411.224	1.475.592	1.630.433	1.757.565
ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0	0	0	0	0
ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	35.773	43.152	42.893	42.853	59.558
КАПИТАЛ*	1.331.346	1.454.376	1.518.485	1.673.286	1.817.123
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ	198.067	364.686	203.313	191.537	201.296
РАЦИО СИГУРНОСТИ СВИХ ПОВЕРИЛАЦА	6,541	3,870	7,258	8,512	9,027

СТОПА НЕТО ПОСЛОВНОГ ДОБИТКА - NET OPERATING PROFIT

Стопа нето пословног добитка показује удео нето пословног добитка у приходима од продаје који су остварени

СТОПА НЕТО ПОСЛОВНОГ ДОБИТКА=
НЕТО ПОСЛОВНИ ДОБИТАК / ПРИХОД ОД ПРОДАЈЕ

Показује колико динара нето пословног добитка доноси сваки динар прихода од продаје.

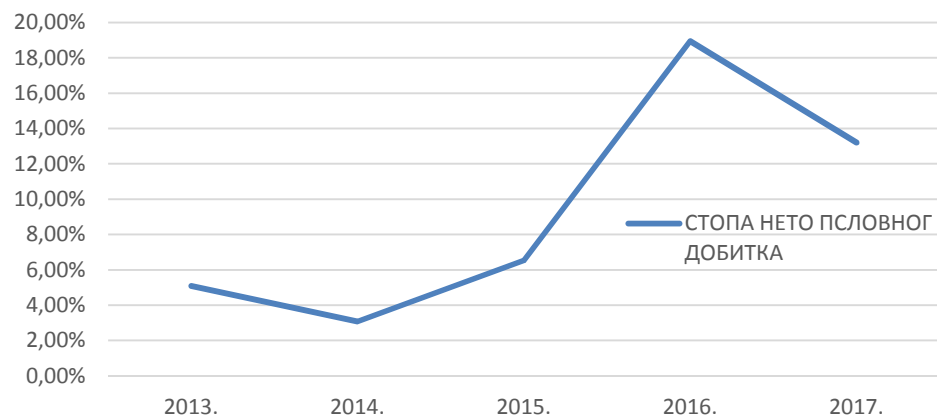
Пословни добитак је део добитка који се генерише из пословања и добро је када он има веће учешће у приходима од продаје.

Стопа нето добитка је, заправо, профитна маржа.

Рацио нето профитне марже приходима супроставља нето добитак.

Овај рацио представља поглед на профитабилност прихода.

СТОПА НЕТО ПСЛОВНОГ ДОБИТКА ЗА ПЕРИОД ОД 2013. ДО 2017.ГОДИНЕ

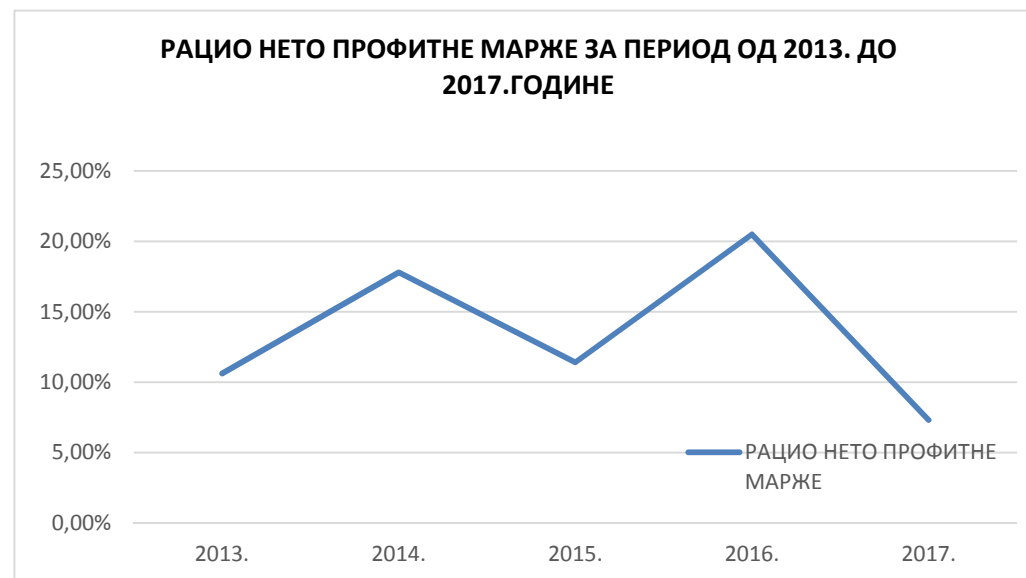

ГОДИНА	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ	594.642	474.519	562.583	766.329	764.503
НЕТО ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	30.284	14.577	36.743	145.140	100.864
СТОПА НЕТО ПСЛОВНОГ ДОБИТКА	5,09%	3,07%	6,53%	18,94%	13,20%

РАЦИО НЕТО ПРОФИТНЕ МАРЖЕ
PROFIT MARGINE I

Рацио показује колико динара нето добитка предузеће остварује у једном обрту на сваких 100 динара оствареног прихода од продаје.

РАЦИО НЕТО ПРОФИТНЕ МАРЖЕ =
НЕТО ДОБИТАК / ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

ГОДИНА	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ	594.642	474.519	562.583	766.329	764.503
НЕТО ДОБИТАК	63.114	84.448	64.273	157.034	55.893
РАЦИО НЕТО ПРОФИТНЕ МАРЖЕ	10,61%	17,80%	11,42%	20,49%	7,32%

СТОПА ПРИНОСА НА УКУПНУ ИМОВИНУ - RETURN ON ASSETS ROA

Основни показатељ рентабилности у пословној активности предузећа:

СТОПА ПРИНОСА НА УКУПНУ ИМОВИНУ =
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК / ПРОСЕЧНА УКУПНА ПОСЛОВНА СРЕДСТВА

Пореди се укупна имовина са добитком који је генерисан том имовином.

У бројиоцу се налази добитак а друго су камате после пореза. То је добитак после пореза а у имениоцу се налази имовина која је финансирана капиталом друштва и капиталом повериоца.

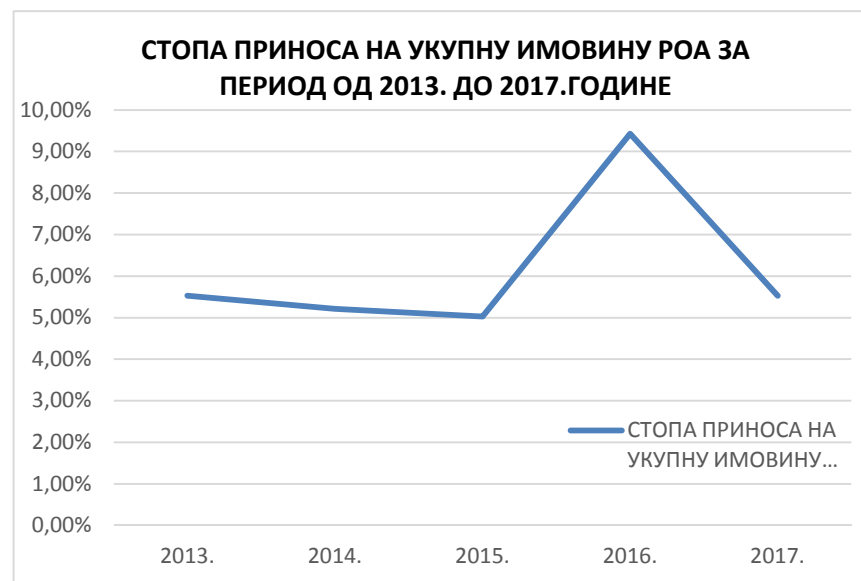
Стопа приноса на укупну имовину говори колико динара бруто добитка генерише сваких 100 динара који акционари и повериоци уложе у предузеће.

Већи износ стопе указује на већу профитабилност укупних улагања а самим тим и на већу профитабилност предузећа што ће се позитивно одразити на солвентност.

Аналитичка форма:

СТОПА ПРИНОСА НА УКУПНА СРЕДСТВА = СТОПА ПОСЛОВНОГ ДОБИТКА
(БРУТО ПРОФИТНА МАРЖА) * КОЕФИЦИЈЕНТ ОБРТА УКУПНИХ СРЕДСТАВА

Смисао аналитичке форме: који све фактори утичу на стопу приноса на укупна средства и на које све начине је можемо повећати? Најбоља је ситуација да расту просечна укупна улагања, али да упоредо с тим расту приходи од продаје, и то бржим темпом. Такође, у тим приходима је добро да је садржано све више добитка.

ГОДИНА	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	26.219	3.281	29.425	14.257	60.588
Финансијски расходи x (1-стопа пореза)	22.724	2.789	25.011	12.118	51.450
НЕТО ДОБИТАК	63.114	84.448	64.273	157.034	55.893
НЕТО ДОБИТАК + Трошкови камата x (1-стопа пореза)	85.838	86.474	89.284	169.152	107.343
ИМОВИНА НА ПОЧЕТКУ ПЕРИОДА	1.574.799	1.529.413	1.819.062	1.721.798	1.864.823
ИМОВИНА НА КРАЈУ ПЕРИОДА	1.529.413	1.819.062	1.721.798	1.864.823	2.018.419
ПРОСЕЧНА ИМОВИНА	1.552.106	1.674.238	1.770.430	1.793.311	1.941.621
СТОПА ПРИНОСА НА УКУПНУ ИМОВИНУ	5,53%	5,21%	5,03%	9,43%	5,53%
ROA					

СТОПА ПРИНОСА НА АКЦИОНАРСКИ КАПИТАЛ RETURN ON EQUITY ROE

Стопа говори о профитабилности улагања – колики добитак предузеће генерише акционарима на њихов уложени капитал.

Нето добитак се пореди са акционарским капиталом (нето добитак је добитак који припада акционарима, а акционарски капитал је капитал који је уложен у предузеће).

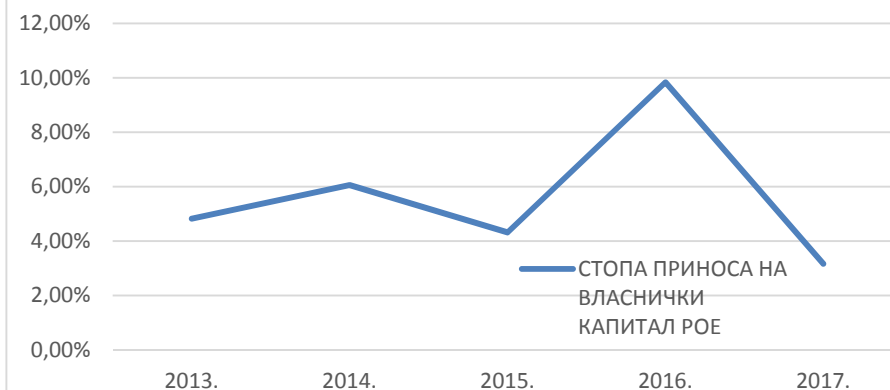
СТОПА ПРИНОСА НА АКЦИОНАРСКИ КАПИТАЛ =
НЕТО ДОБИТАК / ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ АКЦИОНАРСКОГ КАПИТАЛА
Што је стопа већа, то значи да је нето добитак већи наспрам уложеног капитала па је и профитабилност акционарских улагања већа, а самим тим и солвентност.

Аналитичка форма: Стопа приноса на сопствена средства = Стопа нето добитка x Коефицијент обрта сопствених средстава.

Још детаљнија аналитичка форма нас доводи до Проширене Ду Понт формуле.

ROE је показатељ који нам показује степен приноса акционарског капитала. Нето добитак значи прираст (повећање) акционарског капитала.

СТОПА ПРИНОСА НА ВЛАСНИЧКИ КАПИТАЛ ROE ЗА ПЕРИОД ОД 2013. ДО 2017.ГОДИНЕ

ГОДИНА	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
НЕТО ДОБИТАК	63.114	84.448	64.273	157.034	55.893
КАПИТАЛ	1.295.573	1.411.224	1.475.592	1.630.433	1.757.565
ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0	0	0	0	0
ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	35.773	43.152	42.893	42.853	59.558
КАПИТАЛ НА ПОЧЕТКУ ПЕРИОДА	1.288.407	1.331.346	1.454.376	1.518.485	1.673.286
КАПИТАЛ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	1.331.346	1.454.376	1.518.485	1.673.286	1.817.123
ПРОСЕЧНА ВРЕДНОСТ КАПИТАЛА	1.309.876,5	1.392.861,0	1.486.430,5	1.595.885,5	1.767.190,5
СТОПА ПРИНОСА НА ВЛАСНИЧКИ КАПИТАЛ ROE	4,82%	6,06%	4,32%	9,84%	3,17%

